

Приказ књиге: Мирко Зуровац: *Сигнатуре савремености*, RivelKo, 2007

Пред нама је књига Мирка Зуровца, универзитетског професора естетике. Али, то није књига из области естетике као филозофске дисциплине, већ неочекивано, из области практичне етике или политике. По том опредељењу она „искаче“ из реда његових досадашњих књига. Већ из тог формалног увида можемо да се упитамо шта је мотивисало угледног професора естетике да се позабави блиском политичком прошлошћу Југославије и Србије, потом и да оценимо вредност тог „излета“ у политичко-филозофски дискурс.

Мирко Зуровац прилази разумевању последње деценије двадесетог века из једне сасвим особене сазнајне перспективе и преплитањем текстова разних жанрова (студије, расправе, интервјуи, аутобиографска белешка) писаних у протеклих 15 година. Почетак, ток и исход процеса разбијања југословенске државе и трагедија која је задесила српски народ могу се схватити само уколико претходно сазнајно продремо у промене које су задесиле модерну Европу, у суштину оне воље која пред нашим очима преуређује свет. Разумевање изузетно сложених проблема српског друштва могућно је само уколико резобличимо вољу модерног „империјалног Запада да уређује свет по мери свог пљачкашког диктата“.

У складу са овако постављеном тезом, Мирко Зуровац у првом делу расправља у филозофском дискурсу метафизички пут Европе (пут бића и пут небића, савремени свет и криза духовних вредности, озбиљна уметност у знаку духовне кризе, европска појава варварства, Европа версус Европа, идеологија нових медија).

Други део књиге укршта текстове са социолошким и културолошким значењима српског народа и анализу његове судбине у европском контексту (луча Косовског мита, „производња лажи у служни милитарног империјализма, похвала отпору агресији, право у служби злочина, право силе у поретку насиља, за спас народа, Његошева карактерологија Црногораца, Интелектуалци и друштвена стварност)

Поред ова два кључна дела књиге, аутор је написао и кратку аутобиографску рефлексију и приредио шест интервјуа (Разговори у миру и немиру).

На свеукупну замршеност догађаја који су потресли овај део Балкана и Европе, покушавају да одговоре интелектуалне главе из Србије и иностраних, углавном

евроамеричких држава. За ове друге, углавном, све је јасно: Срби су одговорни за разбијање СФРЈ и све што се догодило на простору те некадашње државе. Српски интелектуалци се деле у начину мишљења о прохујалој деценији. Једна струја српских интелектуалаца тврди да су Срби одговорни за ратове и патње народа на простору бивше СФРЈ а друга тврди да је све што се догађало у протеклој деценији било у режији иностраних центара моћи.

Књига Мирка Зуровца припада овој другој струји мишљења о разбијању и ратовима на простору СФРЈ. Његова основна теза је да су ту кобну везу по српски народ направили „иностранци режисери зла“ и српска вазална елита (политичари ДОС-а и његова интелигенција). Ову тврдњу Зуровац доказује на четири нивоа своје „приче“. Најпре, анализом односа Европе према Србима. Али, тај однос се не разматра на нивоу лаких романтизованих историјских сећања, већ на темељу преокрета идеје ума и слободе у варварско и свеопшту инструментализацију. Тај облик варварства је помахнутао и српски народ је прва његова жртва.

Други аргумент за овакав однос Европе према Србима је неописива количана медијских лажи која се сручила на српски народ. Ослањајући се на Бодријарову мисао о „новој стварности“, хиперреализму и профиту, Зуровац са доста разлога тврди да су медији сатанизовали читав српски народ тако што су без икаквог зазора извртали чињенице. Ми смо сведоци како је „техничка могућност брзог и тачног информисања јавности, претворена у своју супротност: у средство обмане и најгрубље политичке манипулације светским јавним мњењем“ (170).

Трећи круг аргумената обухвата учинак домаће власти, тачније власт под именом ДОС. То је била, по суду, Мирка Зуровца, марионетска власт која је економски упропашћивала земљу, власт која је разбила војску, приватизовала медије, помагала уместо да брани своје грађане пред Хашким трибуналом. На удару критике аутора ове књиге посебно место припада делу српске интелигенције. Он полази од појма интелектуалац који садржи поред знања и моралну свест и осећање. Прави интелектуалац мора бити наоружан знањем и моралом. Неки српски интелектуалци и интелектуалне групе у великој мери су, тврди Мирко Зуровац, допринели „раслабљености нашег народа“. Они су били у власти егоизма, ограничени самозадовољством, равнодушни према патњама и страдањима свог народа. Данашњег српског интелектуалца карактерише „половично знање, недостатак моралности, незаситост болесних амбиција, необуздана завист према бољем од себе“(319).

Ако лично искуство може да буде део аргументацијског склопа, онда је аутобиографска

Једно разумевање прошлости

Пише: Зоран Аврамовић
субота, 14 јун 2008 20:40

рефлексија прави пример. Оно што је Мирко Зуровац написао о себи и неким припадницима своје професије, није само лични удес већ и део слике о нама самима. Реч је уствари о једној нечасној кампањи неких чланова Филозофског друштва Србије против кандидатуре Мирка Зуровца за пријем у чланство САНУ. Овом књигом сачуван је и тај догађај од заборавља.

Вратимо се на почетак нашег текста. Како се може оценити књига о идеји Европе, разбијању СФРЈ и судбини српског народа, коју је написао професор естетик. Мирко Зуровац је овом књигом показао прави лик Сартровског интелектуалца. Он није зачура у своју филозофску дисциплину, већ храбро, рационално и промишљено мисли о друштвеним и политичким проблемима времена у коме живи. Ова књига је одлична пример критичког мишљења, како се критички мисли о стварности и идејама модерног доба. Посебно је уживање читати језик којим је писана ова књига. Коначно, овакве књиге нису само утемељени покушај разумевања прошлости већ и подршка оној српској интелигенцији која није корумпирана и која не претпоставља иностране интересе, интересима народа коме припада.